Välkommen till
REVINGEFÄLTETS SANDMARKER

Du befinner dig på det sandiga Revingefältet – en ädelsten i svensk natur. I den varma sanden kan man hitta en rik mångfald av växter och djur. De finns här tack vare militär verksamhet och äldre tiders åkerbruk. Välkommen på upptäcktsfärd i landskapet och håll ögon och öron öppna – kanske möter du någon av Revingefältets sällsamma invånare på vägen.

DEN SANDIGA JORDEN
Varhelst man sätter spaden i marken på Revingfältet stöter man på sand eller grus. Materialet avsattes i slutet av istiden på botten av den forna Vombissjön som då fyllde upp hela Vombsänkan. I låglänta delar ersätts sanden av torv, här och var finns också jordar av lera. Djupt under jordlagren finns fast berg av kalksten och kalkrik sandsten.

HISTORISK JORDBRUKSMARK
Revingefältets sandjordar har en lång historia som jordbruksmark. Här har ängar, betesmarker och åkrar brukats i hundratals år av bönderna i Silvåkra och Revinge byar, av människor i ensamgårdar och torp.
På åkrarna odlades råg, korn, havre och bovete. Efter att marken brukats några år lades den i träda – vila. Trädesperiodens längd varierade, de allra sämsta jordarna kunde bara odlas vart tjugonde år. I området skapades därför en stor variation av tegar som odlades, betades eller bara låg i vila. I denna mosaik fanns det alltid gott om öppen sandjord där blommor kunde gro och insekter gräva sina bon.

I TRÄDESJORDBRUKETS SPÅR
En rik mångfald av växter och djur är knuten till Revingefältets sandiga jordar. Här lever exempelvis många sällsynta arter av vilda bin. Bina gräver sina bon i sanden och lever av pollen och nektar från de blomrika markerna. Blomsterprakten lockar också en mängd olika fjärilar och i den glesa vegetationen kilar frölöpare och andra skalbaggar fram. De säregna dyngbaggarna lockas av kombinationen sand och spillning från betesdjur. Till Revingefältets rariteter hör också en rad åkerogräs och groddjur som strandpadda och lökgroda.

PANSARÖVNINGSFÄLTET REVINGEHED
Öppen, solvarm sand är livsnödvändig för Revingefältets mest sällsynta invånare. Bar sand skapas inte längre av bondens plog och harv, idag är det istället miltärens bandvagnar som rör om i sanden.

De första militära övningarna på Revingefältet gick av stapeln redan 1823. Då användes heden vid Tvedöra, men år 1877 flyttade Södra Skånska infanteriregementet till den nuvarande lägerplatsen Revingehed. Sedan dess har övningsområdet utökats i omgångar och omfattar idag hela 4 500 hektar. Numera är det Södra Skånska Regementet (P7) som nyttjar fältet. Ibland genomförs också större övningar tillsammans med andra förband och utländska samarbetspartners.
Värdefulla sandblottor skapas också av betande djur. Över femtonhundra nötdjur som går ute året runt betar idag på heden. Men bete och militära övningar räcker inte för att hålla markerna öppna. Även andra åtgärder krävs, till exempel har grässvålen grävts bort med grävmaskin för att skapa ytor med bar sand.

BRUN KÄRRHÖK
Circus aeruginosus
Marsh Harrier

fem SAKER DU INTE FÅR MISSA

SPANA EFTER VILDA BIN
Sätt dig ner i en solbelyst och sandig slänt och spana in grävande vildbin och andra småkryp.

ELDORADO FÖR FÅGLAR
Upplev en vårmorgon med storspovens drillande och rördrommens ödsliga tutande – där sand möter vatten finns ett rikt fågelliv.

BAGGAR I NATTEN
Besök fältet på natten! Ta med en ficklampa och lys efter den gula frölöparen och andra skalbaggar. På platser med lågvuxen och gles vegetation kilar de fram över marken på jakt efter frön eller annat gott att äta.

EN VANDRING ÖVER HEDEN
En sommarvandring över Revingefältet, genom hav av lysande sandvita och gula hedblomster och med fågelsång i bakgrunden, är skön för många sinnen.

KOLLA BAJSET!
Även en komocka är betydelsefull i småkrypens fascinerande värld. Spillningen utgör både mat och boplats för en grupp skalbaggar som heter dyngbaggar. Ta en närmare titt på dyngan och se vad som gömmer sig i den!

Det myllrar av liv i Revingefältets varma sandblottor.

Övningsfältets historia

Läs in QR-koden med din mobiltelefon och lyssna på en berättelse om övningsfältets militära historia.
Ljudfilen är cirka 4,5 minuter lång.

Sandfältens myllrande mångfald

Utforska Revingefältets rika mångfald av sandlevande växter och djur. Kryp nära! En del arter är små och kräver lite tålamod för att upptäcka. Är du intresserad av fåglar har du också kommit rätt. Mitt på fältet ligger Krankesjön – en av Skånes finaste fågelsjöar.

SANDVITA kan dominera fälten under blomningen som kan pågå under hela sommaren. Revingefältets guldskatt är **HEDBLOMSTRET** med sina pappersartade, citrongula evighetsblommor.

Blommande **LUKTVÄDD** står i kanten på ett fornlämningsområde norr om Krankesjön.

RAKHORNDYVELN är en av flera sällsynta dyngbaggar som behöver både lättgrävd sand och spillning för sin överlevnad.

BACKTIMJAN är vanlig och har man tur kan man även få se **SVARTFLÄCKIG BLÅVINGE**.

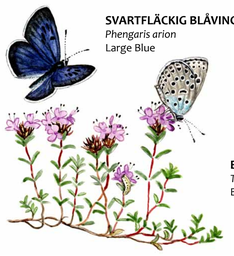
SVARTFLÄCKIG BLÅVINGE
Phengaris arion
Large Blue

BACKTIMJAN
Thymus serpyllum
Breckland Thyme

RÖDTOPPEBIET har på Revingefältet sitt enda starka fäste i landet.

GUL FRÖLÖPARE kan ses på natten och är lätt att känna igen på sin storlek och färg.

GUL FRÖLÖPARE
Harpalus flavescens
A ground beetle

BLODBIN är boparasiter och lägger sina ägg i andra bins bon. Här äter blodbinas larver upp såväl värdbiets ägg som det förråd av mat som värdbiet samlat. Blodbin känns igen på sin blodröda färg.

Krankesjön är en fågelsjö av hög klass. Till karaktärsarterna hör **PUNGMES, SKÄGGMES, BRUN KÄRRHÖK** och **RÖRDROM**. Runt sjön finns flera fågeltorn.

På Revingefältet finns gott om grunda små vattensamlingar. Har de sandig botten kan **STRANDPADDA** förekomma. Sena kvällar i maj–juni kan du få höra dess metalliskt knarrande spelläte.

Rara ogräs

OGRÄS ÄR VÄXTER som dyker upp på platser där vi helst inte vill ha dem. Det handlar om maskrosor och brännässlor i rabatter och trädgårdar, men också om oönskade växter i åkrar och andra odlingar, så kallade åkerogräs.

ÅKEROGRÄSEN bekämpas på olika sätt i det moderna jordbruket och många av de åkerogräs som var vanliga förr i tiden lever idag på gränsen till utrotning. Några av dem har funnit en fristad här på Revingefältet där jordbruket varit traditionellt och extensivt. En av dem är klubbfibblan med sina klubblika stjälkar. Åkermadd och åkerfibbla är andra sällsynta åkerogräs som växer i den magra sandjorden.

KLUBBFIBBLA
Arnoseris minima
Lamb's Succory

Hotspot för vilda bin

HUMLA
Bombus sp.
A bumble bee

DET SURRAR INTENSIVT över Revingefältets blomrika marker under varma sommardagar. Surret kommer från bin och humlor på jakt efter pollen och nektar. Flockfibbla, hedblomster, luktvädd och monke är särskilt populära. Bland Revingfältets småkrypsmyller finns det sällsynta rödtoppebiet, som inte finns någon annanstans i landet. Stäppbandbi, väpplingsandbi och väddsandbi är andra sällsynta arter som lever på Revingefältet.

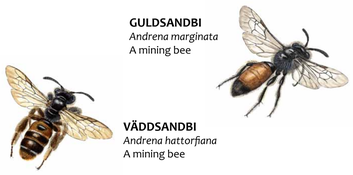
GULDSANDBI
Andrena marginata
A mining bee

VÄDDSANDBI
Andrena hattorfiana
A mining bee

I SVERIGE FINNS ÖVER 280 OLIKA ARTER av vilda bin och humlor. De flesta är ensamlevande (solitära) och bygger sina bon i marken, allra helst i lättgrävd, torr sandjord. Därtill behöver bina nektar- och pollenrika blomstermarker i sin närhet. De senaste decennierna har våra vildbin blivit färre i takt med att många blomrika sandmarker blivit allt ovanligare. I Sverige finns över 80 arter av vilda bin med på den så kallade rödlistan, en förteckning över arter som minskar i en så snabb takt att de riskerar försvinna från landet.

BIN OCH HUMLOR utför ett viktigt arbete genom sin pollinering av grödor, blommor, fruktträd och bärbuskar. Av världens viktigaste grödor pollineras hela 80 % av vilda insekter. En gratistjänst vi tar för given, men som skulle kosta enorma summor att ersätta om våra bin och humlor försvann!

Welcome to the sandy grasslands of Revingefältet

Revingefältet stands out among Sweden's sandy grasslands as home to a rich diversity of plants and animals. Many of the species that are exclusive to Revingefältet are dependent for their survival on open expanses of sand that can be warmed by the sun. In days gone by, patches of sand were created by the farmer's plough and harrow; today it mainly is the army's tanks that disturb the surface of the sand. Since 1823 the heathlands here have been a military training area that now extends over approximately 4,500 hectares.

Among the species living on Revingefältet are many rare types of wild bee. The bees build their nests by burrowing into the sand and feed on pollen and nectar from the flower-rich surroundings. The abundance of flowers also attracts a host of different butterflies, while beetles scuttle here and there through the thin vegetation. The combination of sand and dung from grazing animals makes this the perfect home for fascinating dung beetles. Other Revingefältet rarities include a number of field weeds and amphibians. You have also come to the right place if you are interested in birds: in the middle of the training area is Lake Krankesjön, one of the best bird lakes in Skåne.

There is much to see and do at Revingefältet. A summer stroll across the sandy grasslands, through a sea of hoary alison or brilliant yellow dwarf everlast while larks sing overhead is balm for the soul. Sit down on a sandy, sun-kissed slope and watch the tireless work of the burrowing wild bees. Or marvel at the microcosm of insects in the cow pats on the heath. It's interesting to go hunting for bugs and beetles at night, too. And, if you're interested in birds, make your way early on a spring morning to the places where the sand meets the water.

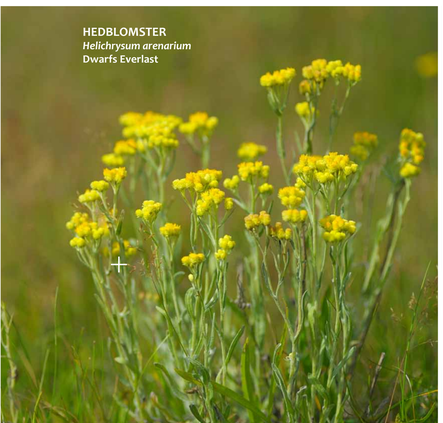
HEDBLOMSTER
Helichrysum arenarium
Dwarfs Everlast

SANDVITA
Berteroa incana
Hoary Alison

LUKTVÄDD
Scabiosa canescens
Fragrant Scabiosa

STORT BLODBI
Specodes albilabris

STRANDPADDA
Epidalea calamita
Natterjack toad

SandLife

Ett projekt med syfte att restaurera sandmarker
www.sandlife.se

Länsstyrelsen Skåne

FÖRSVARSMAKTEN
FORTIFIKATIONSVERKET

Produktion: Naturcentrum AB 2015. Arkitekt: Mats & Arne Arkitektkontor AB.
Betongarbeten: Lättklinkerbetong AB. Foton: Naturcentrum AB. Illustrationer: N. Forshed (humla, bin, fjäril och växter) och M. Holmer (frölöpare och brun kärrhök).